

31 JANUARI 2016 – VIERDE ZONDAG DOOR HET JAAR

EERSTE LEZING

JEREMIA 1, 4-5.17-19

In die dagen kwam het woord van de Heer tot mij:

„Voordat Ik u in de moederschoot vormde, kende Ik u; voordat ge geboren werd, heb Ik u mij voorbehouden, tot profeet voor de volken heb Ik u bestemd.”

„Omgord dan uw lenden; sta op en zeg tot het volk alles wat Ik u opdraag. Laat u door hen niet afschrikken; anders jaag Ik u voor hun ogen de schrik op het lijf.”

„Ikzelf maak u heden tot een versterkte stad, een ijzeren zuil, een koperen muur tegenover het hele land, voor de koningen en edelen van Juda, de priesters en de burgers van het land. Zij zullen u bestrijden, maar niets tegen u vermogen. Want Ik ben bij u om u te redden.”

Zo spreekt de Heer.

TWEDE LEZING

EERSTE BRIEF AAN DE KORINTIERS 12, 31 — 13, 13

Broeders en zusters,

Gij moet naar de hoogste gaven streven. Maar eerst wijs ik u een weg die verheven is boven alles.

Al spreek ik met de tongen van engelen en mensen: als ik de liefde niet heb, ben ik een galmend bekken of een schelle cimbaal. Al heb ik de gave der profetie, al ken ik alle geheimen en alle wetenschap, al heb ik het volmaakte geloof dat bergen verzet: als ik de liefde niet heb, ben ik niets. Al deel ik heel mijn bezit uit, al geef ik mijn lichaam prijs aan de vuurdood: als ik de liefde niet heb, baat het mij niets.

De liefde is lankmoedig en goedertieren; de liefde is niet afgunstig, zij praalt niet, zij beeldt zich niets in. Zij geeft niet om de schone schijn, zij zoekt zichzelf niet, zij laat zich niet kwaad maken en rekent het kwade niet aan. Zij verheugt zich niet over onrecht maar vindt haar vreugde in de waarheid. Alles verdraagt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles duldt zij.

De liefde vergaat nimmer. De gave der profetie zal verdwijnen, tongen zullen verstommen, de kennis zal een einde nemen. Want ons kennen is stukwerk, en stukwerk ons profeteren. Maar wanneer het volmaakte komt heeft het onvolmaakte afgedaan. Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, voelde ik als een kind, dacht ik als een kind; en nu ik man geworden ben, heb ik het kinderlijke afgelegd.

Thans zien wij in een spiegel, onduidelijk, maar dan van aangezicht tot aangezicht. Thans ken ik slechts ten dele maar dan zal ik ten volle kennen zoals God mij kent. Nu echter blijven geloof, hoop en liefde, de grote drie; maar de liefde is de grootste.

EVANGELIE

LUCAS 4, 21-30

In die tijd begon Jezus in de synagoge te spreken: „Het Schriftwoord dat gij zojuist gehoord hebt is thans in vervulling gegaan.” Allen betuigden Hem hun instemming en verbaasden zich dat woorden zo vol genade uit zijn mond vloeiden. Ze zeiden: „Is dat dan niet de zoon van Jozef?”

Hij zei hun: „Natuurlijk zult ge Mij dit spreekwoord voorhouden: Geneesheer, genees uzelf: doe al wat, naar wij vernamen, in Kafarnaüm gebeurd is, nu ook hier in uw vaderstad.” Maar Hij gaf er dit antwoord op: „Voorwaar, Ik zeg u: geen profeet wordt aanvaard in zijn eigen vaderstad. En het is waar wat Ik u zeg: in de tijd van Elia immers, toen de hemel drie jaar en zes maanden gesloten bleef en een grote hongersnood uitbrak over het hele land, waren er veel weduwen in Israël; toch werd Elia tot niemand van haar gezonden dan tot een weduwe te Sarepta, in het gebied van Sidon. En in de tijd van de profeet Elisa waren er vele melaatsen in Israël; toch werd niemand van hen gereinigd, behalve de Syriër Naäman.”

Toen ze dit hoorden werden allen die in de synagoge waren woedend. Ze sprongen overeind, joegen Hem de stad uit en dreven Hem voort tot aan de steile rand van de berg waarop hun stad gebouwd was, om Hem daar in de afgrond te storten. Maar Hij ging midden tussen hen door en vertrok.

Schriftlezingen

© Katholieke Bijbelstichting
Breda, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Luc DEVISSCHER —

Eer en ergernis

EVANGELIE • We bevinden ons nog altijd in Nazareth (zie vorige zondag). Jezus geeft er op sabbatdag onderricht in de synagoge. Vanuit de boekrol van de profeet Jesaja spreekt Hij tot zijn dorpsgenoten en gaat onder het woord van de Schrift staan. De toehoorders reageren instemmend en aangenaam verrast. Ze kennen de Schriftcommentator. Het is iemand uit hun eigen midden, de zoon van Jozef. Als het waar is wat Hij beweert, zien ze onmiddellijk de toekomstmogelijkheden: wat deze Jezus op een ander aan weldadigheden heeft verricht, zal Hij zijn eigen volk toch zeker niet onthouden? Wat een eer.

Jezus is hen voor: „Geen profeet is zijn vaderstad welgevallig” (Willibrordvertaling 1995). Hij verwijst naar het voorbeeld van twee vroegere collega's uit Israël, Elia en Elisa. Daarmee maakt Jezus zijn dorpsgenoten duidelijk dat ze niet als vanzelfsprekend op een voorkeursbehandeling hoeven te rekenen. Dat maakt de gemeente ziedend van woede. Ze sleuren Jezus de stad uit en willen Hem de afgrond in duwen. Wat een ergernis.

De verkondiging in Galilea neemt een bevreedende start met hoogtepunten en valkuilen. Alles bij elkaar krijgen we niet echt het „ordelijk verslag” zoals Lucas had beloofd. Om te beginnen ligt Nazareth niet op een berg, zoals Lucas beweert. Het wordt dus moeilijk Jezus daar in een afgrond te kunnen storten. Ook Kafarnaüm is een misplaat. Jezus is er volgens de orde van Lucas nog niet eens geweest. Pas na het debacle van Nazareth zal Jezus er terecht komen. Bovendien was er totnogtoe nergens sprake van genezingen. Jezus is enkel bezig met onderricht in de synagogen.

Voor Lucas is vooral de heilige Geest aan de orde. Zijn twee boeken bieden geen exacte tijdleer. Hij richt zijn „nauwkeurig onderzoek” op hoe de kracht van de Geest werkzaam is in Jezus (evangelie) en in de jonge Kerk (Handelingen). Daarbij staat hem ook zijn eigen geloofsgemeenschap voor ogen. Zoals Jezus eertijds voor zijn dorpsgenoten de Schriften las vanuit zijn eigen levensverhaal, zo legt ook Lucas aan zijn geloofsgenoten dezelfde Schriften voor als de vervulling van hun eigen tijd.

Schriftlezing is het aanhalen van een eeuwenoude en gemeenschappelijke traditie. Je neemt bijvoorbeeld een boekrol van de profeet Jesaja. Na lectuur kun je die niet zomaar verticaal klasseren en doodgemoedereerd weer overgaan tot de orde van de dag. Bij het woord hoort een commentaar dat op zoek gaat naar nieuwe samenhang. Zo kunnen opeenvolgende generaties toehoorders ontdekken hoe Gods woord altijd opnieuw wordt vervuld. Schriftuitleg brengt het woord bij de tijd. Alleen zo heeft het ook toekomst.

Helaas gebeurt het wel eens dat de Schrift naar eigen opvattingen wordt geplooid. Hetzelfde woord, al zo vaak gehoord en uitgelegd, wordt ingemetseld binnen de muren van de eigen synagoge en kerk. Daar is het veilig afgeschermd voor de buitenwereld, maar ook voor de gemeenschap zelf. Ze luistert niet meer echt naar de Schrift en sukkel in slaap. Conformisme noemen we dat. In wezen is de Schrift echter pure provocatie, een luide en uitdagende schreeuw om navolging. Daarvan schrikt de gemeente op. Ze wordt uit synagoge en kerk gelokt. Het woord roept hen op samen bestaande toestanden van onrecht in de wereld een halt toe te roepen. Zo wordt het Schriftwoord een teken van tegenspraak en vervult het de Blijde Boodschap. En onthoud ook dit: zelfs al duwen we het in de afgrond, het woord van God gaat midden door ons heen zijn weg.

EERSTE LEZING • De profeet Jeremia vertelt hoe het woord van God hem overkwam. Hij was al lang geleden door God uitgekozen om voor het volk zijn woordvoerder te zijn. Jeremia wordt profeet net vóór de val van Jeruzalem. Hij zal tijdens zijn roeping veel weerstand ondervinden van zijn landgenoten. Toch zullen ze hem niet aankunnen omdat God bij zijn profeet is om hem te redden.

TWEDE LEZING • Een ode aan de liefde. Naast geloof en hoop de weg die alles overtreft. Los van de liefde stelt één geest en lichaam niet veel voor (zie vorige zondagen). Paulus heeft het over de liefde van Christus die tot in de dood aan het kruis alles verdraagt. Niet meteen een huwelijkssprookje. Integendeel, het is een weg waar christenen voortdurend werk van zullen maken. Maar met wat voor een uitkomst.

• De commentaren op de Schriftlezingen zijn op Twitter te volgen via @DevisscherLuc
• Reacties welkom via luc.devisscher@ccv.be